N°. 24. Donderdag 13 Juni 1912. 12de Jaargang.

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang."

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling . f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . „ 4.—
Afzonderlijke nummers . . . . „ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje . . . . f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, *51 Verhulststraat.*
Voor *Advertentiën* tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO", AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, *Telefoon 4424*, beiden DEN HAAG.

Groet aan Sumatra.

„La mémoire est une belle chose." Dit is voor ouden van dagen, dus ook voor mij, die de 90 jaar nabij is en het bestaan op aarde weldra zal moeten verlaten, een heerlijke troost.

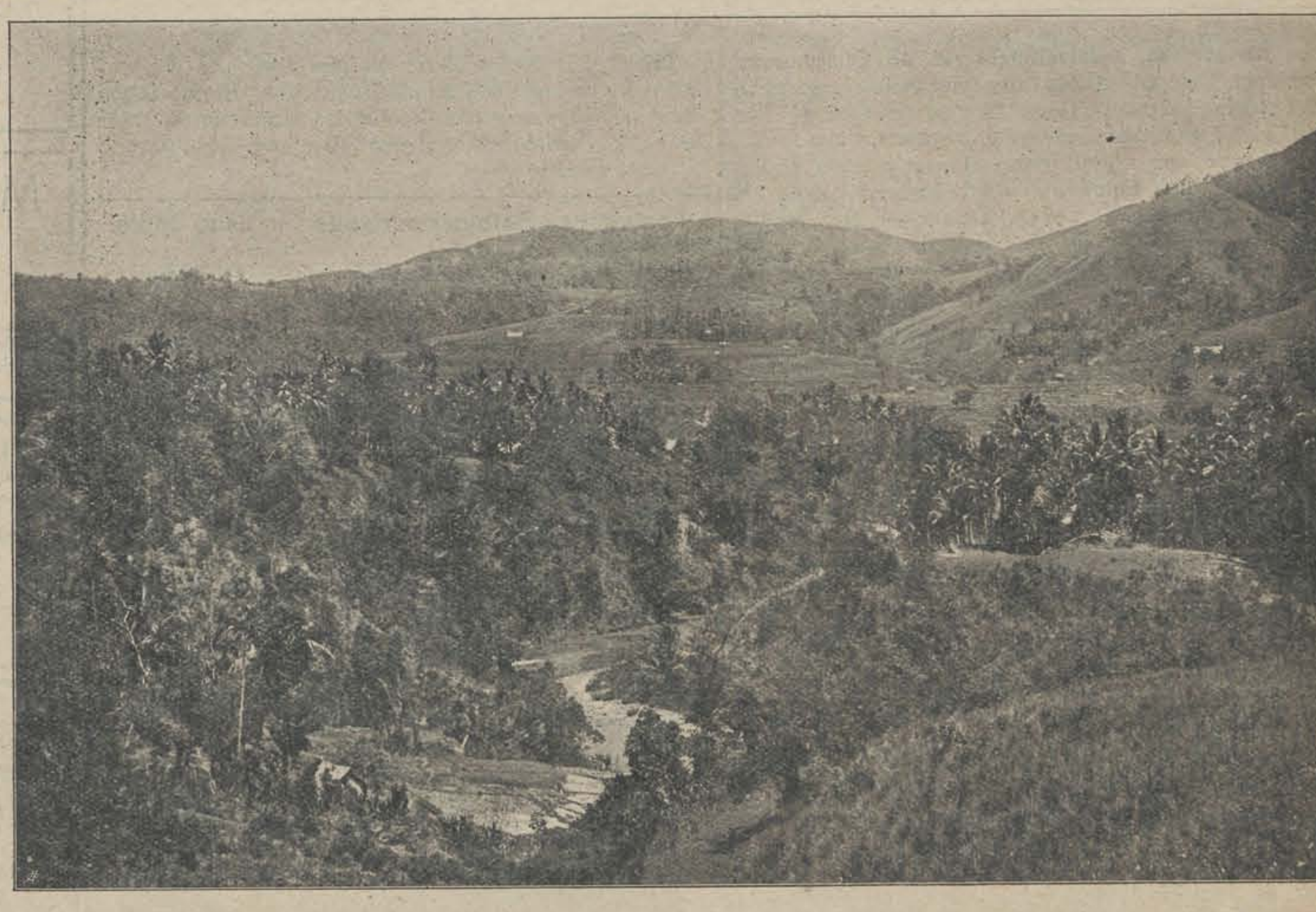
Wat zou het leven van een grijsaard zijn, zonder herinneringen! Natuurlijk hebben de aangename den voorrang.

Zoo laat ik nu mijne gedachten teruggaan naar het twintigtal jaren — van 1843 tot einde 1862 — op Sumatra doorgebracht.

O! land der zonne, maar ook der koele bergklimaten; o! land der met de schoonste wouden bedekte bergen, maar ook van vulkanen, van prachtige meren en snelbruisende rivieren, maar vooral: land met een vreedzame, demokratische bevolking, die rijk is aan doelmatige instellingen!

Ik zeg vreedzaam, ja, zoolang priester-fanatisme van deze rustige, Natuur-God aanbiddende bewoners verwijderd bleven.

O! eenvoudige bevolking van Sumatra, zooals ik ze kende, ik groet u en uw gezegend land!

Landschap in de Padangsche Bovenlanden (Westkust van Sumatra).

Een eigenaardig begrip der Bovenlandsche bevolking is ook, dat zij alles op aarde beschouwt als een zegening der Godheid, van den almachtigen Wereldgeest; ook de aardbodem is — volgens hare opvatting — het werk en het bezit van Allah. De menschen, voor wie al het schoone en goede geschapen is, ontginnen en bebouwen den woesten grond. De vereeniging van menschen in kampongs en daarna de vereeniging van kampongs in laras (districten) is het natuurlijk gevolg van een en ander. Aan de laras behoort in vruchtgebruik dus de grond. Groote grondeigenaren en arme niets-bezitters, zooals in Europa en elders, komen er niet voor. De armste man kan toch nog een stukje grond in vruchtgebruik hebben. — Hoe zegenrijk zou zulk een toestand in de Christelijke landen zijn!

Eene vergelijking tusschen de Maleische bevolking van Sumatra en die van Europa, valt dan ook dikwijls ten nadeele van laatstgenoemde uit. Daar rust en fatsoen; hier, ruwheid, ontevredenheid en noodruft; ginds eene opvoeding der jeugd gegrond op lof en dank aan den Natuur-God, den almachtigen Wereldgeest, de Waarheid.

O! konden de Christenheid en de Islam terugkeeren tot den eenvoudigen Natuur-Godsdienst, tot de aanbidding van den almachtigen Wereldgeest, dan zoude eenmaal de schoone leuze waarheid worden: Eén God, één Godsdienst!

Ik eindig met een bede voor het geluk van Sumatra en zijne bevolking!

Allah akbar!

K. H. O. VAN BENNEKOM, Zeist.

Uit de O.-I. Mail.

Volgens de berichten, die de jongste mail ons bracht, werd door het Meteorologisch observatorium een abnormaal drogen Oost-Moesson voorspelt.

De pest in het Malangsche, die gedurende de maand April aan het afnemen was, nam in de eerste week van Mei j.l. weer toe.

In de Padangsche Bovenlanden brak helaas de cholera weer uit.

Vechtpartijen te Toeban. Omtrent het op 12 Mei gebeurde te Toeban vernam het Soer. Hblad, dat uit een vechtpartij tusschen een Arabier en een Chinees een botsing voortvloeide tusschen beide rassen. De Arabieren, daarbij geholpen door Inlanders, trokken in een groote bende op Klenting en op toko's af. De politie wist hen terug te drijven. Er vielen geen slachtoffers. Op straat bleef het des nachts stil en viel er niets voor. Voor den volgenden avond was een nieuwe botsing van Chineesche zijde voorbereid, doch door komst van de militairen van Soerabaja viel er niets voor. De gemoederen bleven evenwel in beroering. De militairen patrouilleerden. Daar voor herhaling werd gevreesd, bleef een sectie infanterie te Toeban. De andere militairen keerden naar het garnizoen terug.

De aanlegger dezer onlusten de Chinees Liem Hong Wan, werd naar Rembang overgebracht, en daar verhoord.

De obligatieleening voor een nieuw Prauwenveer te Soerabaija. — Op 15 Mei j.l. werd de inschrijving op de obligatieleening van *f* 500.000 van het nieuwe Prauwenveer gesloten. Het bedrag is 123 maal volteekend.

Examen onderwijzeres. Voor het examen van onderwijzeres zijn op 15 Mei te Semarang van de 5 candidatien gelaagd de dames Bamberg, Klink en De Beijl. Hiermee waren de examens afgeloopen; van de 20 candidaten slaagden er 13.

Sinabang neergelegd. Het voor 2 jaar uit de gevangenis te Medan ontvluchtte batakhoofd Sinabang, en sedert dien zwervend roover, werd 14 Mei door een patrouille in de Karolanden neergelegd.

De Koningin en Prins Hendrik te Parijs.

De Koninklijke stoet in de laan van het Bois de Boulogne.

De Javaansche nederzettingen in de Lampongsche Districten. De met behulp van het Gouvernement in de ommelanden van Telok Betong te Gedong Tataan zich gevestigd hebbende Javanen, zijn verspreid over een vijftal, nabij elkaar gelegen nederzettingen, welke thans een elftal desa's vormen, in totaal ongeveer 5500 zielen. De namen der desa's, Baggelen, Karanganjar, Poerworedjo enz., herinneren er aan, dat de bewoners afkomstig zijn uit het dichtbevolkte Midden-Java, nagenoeg uitsluitend uit de residentie Kedoe. De met rijst beplante uitgestrektheid grond breidt zich voortdurend uit en beslaat thans ongeveer 800 bouws, waarvan de grootste helft uit bewaterbare sawahs bestaat. Aan elk gezin wordt in den regel een erf van een halve bouw oppervlakte toegewezen. Behalve padi wordt veel witte kedele, de bekende sojaboon, geteeld, terwijl de verwachtingen van den proefaanplant van een vezelsoort hooggespannen zijn. Evenals op Java is hier het dorpbestuur ingevoerd, dat bezoldigd wordt in den vorm van ambtsvelden. Aan de jeugd wordt in desascholen, behalve in de gewone elementaire vakken, onderricht gegeven in beginselen van rationeelen landbouw door een der mantri's bij de kolonisatie.

Sedert October van het vorig jaar is de algemeene leiding van de kolonisatieproeven opgedragen aan den Resident der Lampongsche Districten en de dagelijksche leiding aan den Controleur bij het Binnenlandsch Bestuur, N. Scheltema. Dat de emigratie in den laatsten tijd naar wensch gaat, kan hieruit blijken, dat in het laatst van het vorig jaar door de regeering machtiging werd verleend om de vierde vestiging, die destijds bestond uit 95 gezinnen (478 zielen) uit te breiden met 300 Javaansche gezinnen en om verder over te gaan tot de stichting van een 5de nederzetting en derwaarts 100 gezinnen van Java over te brengen. Deze zijn allen reeds aangekomen. Kort geleden is bepaald, dat zoowel de 4de als de 5de nederzetting wederom met 100 gezinnen zullen worden uitgebreid.

De Raadsvoorzitters in de groote gemeenten.

De Locomotief schrijft:

Door den Directeur van Binnenlandsch Bestuur is een voortreffelijk maatregel genomen. Een eerste stap is gedaan tot de scheiding tusschen raadsvoorzitterschap en het centrale bestuurswerk in de drie groote gemeenten, en hiermee is de bevrediging van een lang gekoesterde verlangen van ervarenen in de decentralisatie-praktijk gekomen.

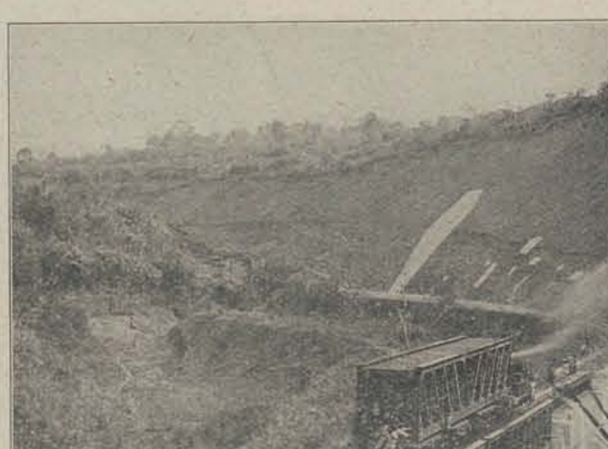
Van af 1 Mei is aan ieder der assistent-residenten voor de politie, bij wijze van tijdelijken maatregel, een bedrag van *f* 500 's maands ter beschikking gesteld, teneinde zich den bijstand van een secretaris te kunnen verschaffen.

In afwachting van de beslissing van den begrootingswetgever, werd de reeds vermelde tijdelijke maatregel getroffen. Voorziening is urgent en ook zullen de controleurs voor de politie eerst voor het nieuwe secretariaat beschikbaar komen, indien de voorgenomen aanstelling van landrechters zal kunnen geschieden.

Deze reorganisatie heeft op bijzondere waardeering aanspraak. Zij helpt niet alleen in een noodstand, maar reikt ook naar de toekomst.

Aanval. Uit Medan werd 14 Mei aan De Java-Bode geseind, dat de assistent Van Houveningen door een Javaanschen koelie is aangevallen. Door te bukken wist hij aan den slag met den parang te ontkomen.

Aanleg der Staatsspoorwegen in Ned.-Indië.

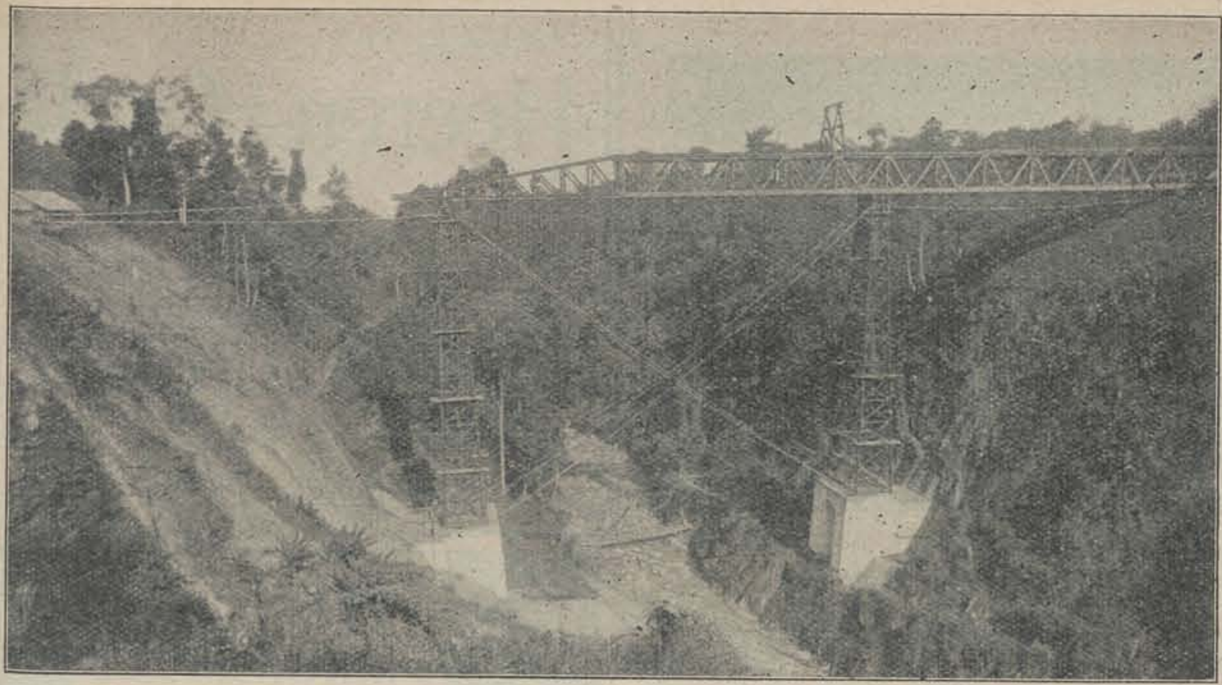

Brug wijd 10 + 3 × 20 + 10 over de Tji Leuleu (Preanger) en treinvervoer van een brug van 20 M.

Over dit belangrijke onderwerp hield de heer R. P. O. D. Wijnmalen c. i. onlangs een voordracht in een vergadering van het Kon. Instituut van Ingenieurs te 's-Gravenhage, en aan het rijk geïllustreerd verslag daarvan in het weekblad De Ingenieur No. 21 van 25 Mei, ontleenen wij het volgende:

Spreker begon met o.m. te zeggen:

„Ik voldoe met groot genoegen aan de mij gedane uitnoodiging tot het houden dezer voordracht, omdat ze mij tevens de gelegenheid schenkt om u een indruk te geven van de groote belangrijkheid en veelzijdigheid van den werkkring van den O.-I. spoorweg-ingenieur, van de groote spoorwegwerken, die in O.-I. reeds zijn uitgevoerd, en van de verantwoordelijkheid, die daar dikwijls op de schouders van enkelen rust bij de uitvoering van die groote werken.

Overtrekken der brug van (3 × 60) M. over de Tji Somang (Preanger Regentschappen).

Meer speciaal zullen de gunstige indrukken van belang zijn voor de jongere civiel-ingenieurs onder u, waaronder er misschien zijn, die nog in Delft studeeren of daar sinds kort hunne studiën voltooid hebben en die nog in twijfel verkeeren of zij voor zich daar in de Oost wel een werkkring zullen aantreffen, waarin zij bevrediging zullen vinden voor hunne technische aspiraties.

Ik druk in het bijzonder op de woorden „technische" aspiraties".

We weten allen, dat in den laatsten tijd uitsluitend de salarisregeling op den voorgrond is getreden, alsof het er weinig of niets toedoet welk werk men te verrichten krijgt. Al mag het geld, dat slijk der aarde, een factor zijn, die niet weg te cijferen valt, ik zou nu, als man van ervaring in het Indische leven, den jongeren, twijfelachtigen civiel-ingenieurs willen toeroepen: Weest nu tevreden met de nieuwe salarisregeling, die de Minister van Koloniën binnenkort in uitzicht gesteld heeft, welke regeling is opgenomen in De Ingenieur van 27 Januari 1912, No. 4, en die in de noodzakelijke behoefte van de eerste dienstjaren voorziet, al mag ik het zeer jammer vinden, dat nu bij de verandering niet ineens voldaan zal worden aan het zeer juiste adres van de Vereeniging van Delftsche Ingenieurs, volgens De Ingenieur van 6 Januari 1912, No. 1. Staart u verder niet blind op dat geld en vergeet nooit, dat geld alléén niet gelukkig maakt, maar wel de voldoening, die men van zijn werk inoogst.

Ik spreek niet nader van de rechtmatige ergernis, die het feit gewekt heeft, dat nu, ik meen 13 of meer, Deensche en Duitsche ingenieurs naar O.-I. voor den Waterstaat en de B. O. W. zijn of zullen worden uitgezonden. Is men wel zeker van hun technische gelijkwaardigheid met onze ingenieurs? Onbekend ook met de Nederlandsche taal, de Indische toestanden en verhoudingen, wat in het schijnbaar voordeel van de Regeering, maar in 't zekere nadeel van die buitenlandsche ingenieurs is, worden zij later in den dienst, zooals ik stellig voorzie ontevreden elementen, van wie men nog pleizier kan beleven. Maar aan waarschuwingen van bevoegde zijde heeft het niet ontbroken. Liever hield men zich vast aan onmogelijk gebleken voorwaarden van uitzending van Nederlandsche ingenieurs. In het groote belang der zaak heb ik mij dezen korten zijweg op mijn taak van heden veroorloofd.

Mijn voordracht luidt volgens de kennisgeving: „Eenige mededeelingen over den aanleg van Staatsspoorwegen". Bij nadere beschouwing was het juister geweest meer in algemeenen zin te spreken over: „den werkkring van den Staatsspoorweg-ingenieur in N. O.-Indië". En dan bedoel ik daarbij dien werkkring van technische zijde.

In dit verband wijs ik op de mededeelingen omtrent dien werkkring en de vooruitzichten, meer van maatschappelijke zijde beschouwd, waarover onlangs in De Ingenieur van 2 Maart 1912, No. 9, een uitvoerig artikel is verschenen van den Indischen spoorweg-ingenieur C. W. Koch en waarvan ik de lezing ten zeerste kan aanbevelen aan de aanstaande ingenieurs, die in Oost-Indië hun werkkring bij de spoorwegen denken te zoeken. Verder prijs ik daartoe in het bijzonder aan de zeer lezenswaardige uitgaaf van de Vereeniging „Oost en West", 't boekje No. 4, over: De Ingenieur in N.-Indië", van de hand van den oud-hoofdingenieur L. J. C. van Es. Met wat ik ga zeggen zullen zij dan zoo volledig mogelijk zijn ingelicht."

Spreker geeft eerst een algemeen overzicht van den toestand der Staatsspoorwegen in Ned.-Indië op het oogenblik.

Er bestaat nu reeds een heel net van spoor- en tramwegen op Java en Madoera en nog maar sporadische lijnen op Sumatra. De overige eilanden van Oost-Indië zijn nog heelemaal verstoken van spoor- en tramwegen.

Spreker deelt daarna uitvoerig het een en ander mede over den aanleg der lijn Pandalarang-Krawang en besluit zijn zeer zaakrijke rede met de bespreking van het actueele spoorwegplan in Zuid-Sumatra, eindigende met de woorden:

„Omtrent de te verwachten rentabiliteit dezer lijn zijn in het rapport-Richter beschouwingen ten beste gegeven, waarop ik niet nader zal ingaan. Alleen wensch ik 't eindresultaat mede te deelen, dat — ongerekend de besparing op de hoog geraamde aanlegkosten, welke onder zoo gunstige omstandigheden als mogelijkheid is aangetoond — jaarlijks op de exploitatie zelfs een klein netto-overschot, n.l. 54.000 gulden als minimum, wordt in uitzicht gesteld, zonder nog rekening te houden met de toename van het verkeer op het Java-net, als noodzakelijk gevolg van de opening van Zuid-Sumatra, en met die landen mijnbouw-ontginningen, welke zonder den spoorweg niet mogelijk zijn.

Dat overschot is zeker een zeer verblijdend vooruitzicht, waar men tevoren steeds in de veronderstelling was, dat spoorwegen in Zuid-Sumatra niet alléén zeer hooge aanlegkosten zouden vereischen, maar bovendien langen tijd jaarlijks een niet onaanzienlijk tekort op de exploitatie zouden geven.

Ten slotte wijs ik op dezen spoorweg als een keerpunt in de opvattingen en als een eerste durf, om een groot kapitaal te steken in een Staatsonderneming in Oost-Indië, die als gezonde, rijpe vrucht zal opbloeien, n.l. de verdere ontwikkeling en groote welvaart van zoo'n rijke, niet genoeg te waardeeren kolonie als het eiland Sumatra. Tot nog toe heeft men de rentabiliteit van een dergelijke onderneming veel te veel op een goudschaal gewogen.

Moge deze eerste durf in Zuid-Sumatra tot verdere zegen strekken van Midden- en Noord-Sumatra en van ons overige grooter Nederland in het Oosten!"

WEST-INDIË.

SURINAME.

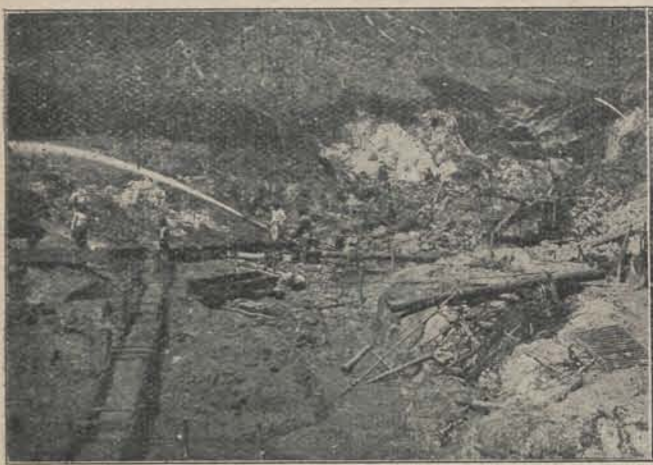
In Suriname van 14 Mei voortzetting en slot van het verslag der begrootingsdiscussiën in de Koloniale Staten. Het voorbeeld van mevrouw Van Asbeck heeft navolging gevonden; op de publieke tribunes een drietal dames.

Op den laatsten avond bood de Voorzitter, namens de Staten, aan Baronesse Van Asbeck een bloemstuk aan met een kort speechje waarin de hoop werd uitgesproken, dat een volgende begrooting dezelfde belangstelling der hooge bezoekster mocht ondervinden.

De zitting van 9 Mei was hoofdzakelijk aan het onderwijs gewijd. Een belangrijk debat werd gevoerd over de zoogenaamde „reorganisatie-proef", waarvan het einde was — van het debat n.l. — dat het bestuur zich verbond niet tot een tweede reorganisatie-proef over te gaan vóór November 1914.

De nieuwe post voor een schoolopziener werd geschrapt met algemeene stemmen, minus die van den voorzitter.

De Goudvelden van Suriname.

Het afspuiten van den goudhoudenden grond met den monitor op een goudplacer in Suriname. Links op den voorgrond de sluizen voor het goudwasschen.

De hutten der arbeiders op een goudplacer. Daarachter het oerwoud.

De zitting van 10 Mei wordt door den verslaggever van Suriname „de slag bij Slootwijk" genoemd. Slootwijk is n.l. de gouvernementsrubberplantage. In dezen „slag" was de overwinning niet aan de zijde van het bestuur. „De heer Smith sprak een rede uit, die hij voor zich op papier had en welke zelfs door den Directeur van den Landbouw als zakelijk en doorwrocht werd erkend en door den heer Van Ommeren een requisitoir werd genoemd. De heer Smith had uit louter officiëele stukken: de huidige en vorige begrootingsstukken, bulletins en verslagen van het landbouwproefstation enz. aan feitenmateriaal bij elkaar gebracht, welk een schril licht wierp op het beheer over Slootwijk en op hetgeen de voorlichter van den gouverneur dezen in officiëele stukken deed zeggen. De cijfers vooral waren welsprekend.

De gedelegeerde kon niet veel antwoorden. Ook niet nadat hij, op voorstel van den heer Smith diens rede mede naar huis had genomen om den volgenden dag zijn opmerkingen mede te deelen.

Het antwoord, dat de heer Smith liet volgen op de rede van den gedelegeerde, was verpletterend, schrijft Suriname.

„De heer Smith heeft een meesterstuk geleverd. Hij toonde aan hoe de zaken aan den eenen kant verwaarloosd werden en hoe 't geld op onbegrijpelijke wijze was en wordt uitgegeven. De uitgaven waren in sommige gevallen het tienvoudige van wat elders in gelijke omstandigheden wordt uitgegeven; de tientallen guldens, waarmede volstaan kon worden, dijden tot honderden uit, de honderden tot duizenden. Waar was het geld gebleven? Deze vraag stelde de heer Smith niet. Maar men voelde haar in de zwoele stilte der zaal, waarin alleen de zakelijke bewijsgronden van den heer Smith klonken......"

Nadat het amendement van den heer Smith, om de verdere uitbreiding van Slootwijk stop te zetten, met algemeene stemmen was aangenomen, richtte de heer Van Ommeren tot de bestuurstafel het verzoek om, in overleg met de Staten, eene commissie te benoemen om een deskundig onderzoek in te stellen naar het op de onderneming gevoerd beheer. Door den ondervoorzitter van den Raad van Bestuur werd de overweging van dit verzoek toegezegd.

„Zondagochtend om één uur — 12 Mei — in tegenwoordigheid van één persman en twee personen op de publieke tribune werd de begrooting met algemeene stemmen goedgekeurd."

***

Den 11en Mei werd de vergadering der Koloniale Staten door den Gouverneur geopend met een korte doch niet van belang ontbloote rede. Reeds dadelijk bij den aanhef doet het sympathiek aan den Gouverneur te hooren verklaren:

„De toestanden in de Kolonie en de eischen voor hare ontwikkeling nog niet in allen deele kennende zal ik mij in hoofdzaak bepalen tot mededeelingen over het afgeloopen jaar."

Daarna vervolgt de Gouverneur:

„Als eene gebeurtenis van groote beteekenis en van gevolgen, die verder zullen strekken dan de leeftijd van velen onzer, meen ik den arbeid der z.g.n. Welvaarts- of Suriname-Commissie in herinnering te moeten brengen. De eerste tastbare vrucht van dien arbeid, de aangekondigde landbouwcredietbank, is een verblijdend teeken, dat Suriname nog crediet heeft; dat het nu op een gezonderen grondslag wordt gevestigd, zal zeker tot de versterking ervan bijdragen.

De natuur was de Kolonie niet gunstig. Te overvloedige regens werden gevolgd door een nog versch in het geheugen liggende abnormale verlenging van den drogen tijd. Dat deze afwijking door haar gevolgen in menig opzicht leerzaam is geweest, valt niet te ontkennen. Een nieuw bewijs is geleverd voor den geheimzinnigen rijkdom van den bodem; een nieuwe prikkel gevoeld om zich uit te rusten ook voor niet te voorziene omstandigheden; een duidelijk bewijs geleverd dat de kleine man, die arbeiden wil, ook in moeilijke tijden het hoofd boven water kan houden.

Aangenomen mag worden dat de bodemtoestand voor volgende jaren verbetering onderging.

De rechtstreeksche gevolgen voor den landbouw waren — dit is bekend en duidelijk — ongunstig."

Een overzicht van de verschillende culturen en industriën wordt dan gegeven, waarop eenige mededeelingen van algemeenen aard volgen. Het slot der rede luidt:

„In het nieuwe zittingjaar zullen, behalve de nog aanhangige en daaronder gewichtige ontwerpen, Uwe aandacht eischen een ontwerp-verordening tot regeling van het balatabedrijf, indien het Opperbestuur niet besluit tot vaststelling bij de wet, en voorstellen betreffende het onderwijs. Mogelijk ook zal een nieuw ontwerp tot regeling van plaatselijke besturen, waaronder waterschapsbesturen, U bereiken.

Ik ben er van overtuigd, Mijne Heeren, dat dezelfde gevoelens jegens de Kolonie en hare bevolking ons bezielen en wij een zelfde doel hebben, verbetering van den oeconomischen toestand, al ligt het voor de hand, dat er verschil kan zijn in de keuze van den weg.

Ik ben er evenzeer van overtuigd, dat ook het Moederland niets onbeproefd zal laten om het bovengenoemde doel te bereiken.

Onnoodig haast te zeggen, dat het jaren kan duren, voor wij op tastbare resultaten zullen mogen wijzen. Maar die gelooven, haasten niet.

Zeker van Uwe bereidwilligheid tot samenwerking verklaar ik de vergadering van de Koloniale Staten geopend."

***

Aan de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp, om in de begrooting van Suriname voor 1912 een nieuw onderartikel op te nemen: Kosten van de deelneming der kolonie in de oprichting van een Cultuurbank, „te betalen uit leening".

In de Memorie van Toelichting wordt herinnerd aan het bekende voorstel van de Suriname-commissie betreffende de oprichting van een centrale landbouwbank.

De met onderscheidene financiëele- en handelslichamen gevoerde besprekingen hebben ten slotte tot resultaat gehad, dat de Rotterdamsche Bankvereeniging te Rotterdam, de Surinaamsche Bosch Exploitatie-Maatschappij te Amsterdam en de firma Weise en Co. te Rotterdam, zich verbonden hebben om tot de oprichting van een cultuurbank voor Suriname — welke bestemd is hare werkzaamheden tot de West-Indische koloniën in het algemeen uit te breiden — mede te werken, door de garantie op zich te nemen voor de plaatsing van ƒ 1 millioen preferente aandeelen in het kapitaal, dat ƒ 1.500.000 zal bedragen.

Het garantiesyndicaat stelt daarbij een zevental voorwaarden, die in zoover afwijken van het plan der bovengenoemde commissie, dat, terwijl deze zich gedacht had, dat de regeering een som van ƒ300.000 ter beschikking van de bank zou stellen, welk bedrag zou moeten worden aangewend als reserve voor verliezen, het garantie-syndicaat wenscht, dat door de regeering de gewone aandeelen, bedragende tezamen ƒ 500.000, zullen worden genomen, en zij voor vier jaar vijf pCt. rente zal garandeeren over het nominale kapitaal der preferente aandeelen.

Daar staat tegenover, dat de bacoven-grondrente, welke naar het plan der commissie aan de bank zou worden afgestaan, nu in de koloniale kas zal vloeien. Deze rente zal ongeveer ƒ 881.000 bedra-

gen. Voorts beoogt een der voorwaarden de kredietwaardigheid van de bacoven-ondernemingen te verhoogen.

De medewerking aan de oprichting der bank heeft voor de kolonie de na te noemen uitgaven tengevolge: in 1912 deelneming in het kapitaal ƒ 500.000, uitkeering aan de oprichters ƒ 60.000, totaal ƒ560 duizend; in 1913, 1914, 1915 en 1916 voor rentegarantie telken jare ƒ 50.000. Blijkt na afloop van deze vierjarige periode, dat de bank ook zonder deze bijdragen voor rentegarantie dividend had kunnen uitkeeren, dan zullen deze bijdragen geheel of gedeeltelijk worden gerestitueerd.

Na herinnerd te hebben aan zijn vroeger uitgesproken meening, dat de medewerking aan de totstandkoming van de bank het spoedigst zou kunnen worden bereikt door voor eventueelen steun al dadelijk te bestemmen hetgeen van het voor de verdere afwikkeling van de liquidatie der bacovencultuur uitgetrokken bedrag van ƒ300.000 zou overblijven, wijst de minister van koloniën er op, dat nog wel eenige tijd zal verloopen, eer de bank hare werkzaamheden zal kunnen aanvangen en tot zoolang voortgegaan zal moeten worden met het verleenen van steun aan de bacovenondernemingen ten laste van de uitgetrokken 3 ton. Het is dus thans niet te verwachten, dat op dit bedrag nog een aanzienlijk overschot zal blijven, zoodat de voor de bank benoodigde som van ƒ 500.000 geheel zal zijn uit te trekken.

De minister zet ten slotte uiteen, waarom wordt voorgesteld, die gelden voorloopig te kwijten uit kas voorschot, teneinde later, naar gelang van de beslissing, welke op de financieele voorstellen der Suriname-commissie genomen zal worden, hetzij de door de kolonie aan te gane leening met het bedrag van de onderwerpelijke uitgaven te verhoogen, dan wel deze uitgaven te brengen onder de schulden van Suriname, welke door het Moederland worden overgenomen.

In het wetsontwerp wordt dit uitgedrukt met de aanwijzing „te betalen uit leening”.

Meisjes uit de volksklasse te Paramaribo, in wandeltoilet.

WAT DE INLANDER ZEGT.

De ontvangst van den heer en mevrouw Van Deventer door de hoofden en bevolking van de negorij Tandjoeng Kota Lawas (Westkust van Sumatra).

Uit Agam (Padangsche Bovenlanden) werd aan de redactie van de Oetoesan Malaijoe het een en ander medegedeeld betreffende de ontvangst van den heer en mevrouw Van Deventer te Tandjoeng Kota Lawas op 9 Maart 1912, waaraan het navolgende is ontleend:

Reeds vroeg in den morgen van dien dag, ongeveer 7 uur, verzamelden zich alle negorijlieden in nationale kleederdracht in het schoolgebouw ter plaatse, en wachtten de oudsten van het dorp de komst der reizigers af. De pengoeloe's-soekoe vereenigden zich op den rijweg, terwijl de pengoeloe's-kapala waren aangewezen om het gezelschap aan de halte van Baso te begroeten en daarna verder per rijtuig te begeleiden. De onderwijzers en de onderwijzeres in landskleederdracht stonden allen op hunne plaatsen in de school.

Bij het binnenkomen van den trein werd de gamelan bespeeld en de Nederlandsche vlag overal geheschen. De heer en mevrouw Van Deventer waren vergezeld van den gouverneur van Sumatra's Westkust, van den heer Westenenk en van den Inspecteur van het Inlandsch onderwijs en werden bij het betreden van het perron door alle aanwezigen met eerbied begroet.

Onmiddellijk na aankomst werd één der oudste woningen van het dorp bezocht, en, nadat allen in de school op vriendelijke wijze waren toegesproken, de handwerkschool voor meisjes in oogenschouw genomen. Mevrouw Van Deventer werd door de leerlingen een eigen gewerkte kraag van Palembangsche kant aangeboden. Ten slotte werd een bezoek gebracht aan het laras hoofd en daarna de reis voortgezet naar Banoehampoe.

Alle hoofden deden het gezelschap uitgeleide tot aan de grens.

Meten met twee maten. Zooals bekend, is de bevolking van Tapanoeli (Westkust van Sumatra) ten opzichte van den godsdienst, behoudens een enkele uitzondering, verdeeld in Christenen en Mohamedanen. De eersten treft men in hoofdzaak aan in het gebied van Toba en van Sipirok; de laatsten overal elders in het gewest. In verband hiermede zijn ook de Inlandsche onderwijzers òf Christenen òf Mohamedanen, doch allen zijn in het bezit van hetzelfde diploma van bekwaamheid en genieten dezelfde maandelijksche bezoldiging. Wijst zulks op een behandeling op den voet van gelijkheid, toch zijn de Christen-onderwijzers, ten opzichte van de aanwijzing van een standplaats in het voordeel, want, terwijl zij gewoonlijk geplaatst worden op de Christenscholen in het land hunner geboorte, moeten de Mohamedaansche onderwijzers hunne bestemming in den geheelen Archipel volgen, waartegen het moeilijk is bezwaren in te brengen. Niettemin bestaan die bezwaren, en deze zullen zeer zeker worden beaamd, wanneer men slechts wil letten op de duurdere levenswijze in een vreemd land, op het gewoonlijk minder gunstige klimaat dan dat van de Westkust van Sumatra enz.

Zoo zijn bijv. de levensmiddelen op Atjeh en te Dobo (Zuid-Molukken-Amboina) belangrijk veel hooger in prijs dan die van de Bataklanden en het klimaat in laatstgemelde streken aanmerkelijk gunstiger. Voor de mannen zijn die plaatsingen buiten hun geboorteland niet zoo ernstig, maar wel is het jammer, dat hunne gezinnen onder de moeilijke levensvoorwaarden hebben te lijden en dat zulks het meest wordt gevoeld door de Mohamedaansche gezinnen.

Een en ander geeft aan Gr. Lasiak Pégé, in de Sinar Sumatra van 16 Maart 1912 no. 22 de beschouwing in de pen, dat het wel schijnt, alsof de regeeringsambtenaren bij het plaatsen van Inlandsche onderwijzers met twee maten meten en de Mohamedaansche onderwijzers als stiefkinderen beschouwen.

De praktijk wijst in elk geval aan, dat met den godsdienst bij plaatsingen rekening wordt gehouden; dat de Christenonderwijzers zooveel mogelijk in hun land blijven en dat de Mohamedaansche ambtgenooten den geheelen Indischen Archipel dikwijls moeten doortrekken.

Het vestigen van de aandacht op dezen toestand, spruit niet voort uit naijver of uit een zucht om de Christen-onderwijzers in moeilijkheden te brengen doch louter uit een gevoel van billijkheid om te bereiken, dat, bij plaatsing van Inlandsche onderwijzers, die dezelfde bekwaamheid bezitten en dezelfde bezoldigingen genieten, deze ook dezelfde lasten te dragen krijgen.

Het eiland Lepar (Tandjong Laboe, Residentie Banka en Onderhoorigheden).

In de Pentjarian Warta van 12 Maart j.l. no. 58, wordt door Djawa Peranakan het een en ander medegedeeld omtrent den tegenwoordigen stand van zaken op het eiland Lepar:

Administratief behoort dit eiland onder de residentie Banka en Onderhoorigheden. De bewoners op den vasten wal zijn allen Maleiers, doch behalve deze lieden worden ook nog tot de inheemsche bevolking gerekend een groep lieden, die steeds in eigen vaartuigen op zee rondzwerven en bekend staan onder den naam van Orang Sekah of Orang laut.

Deze Sekah's houden zich hoofdzakelijk bezig met zeevischvangst of doen dienst als roeiers op vaartuigen, die de gemeenschap onderhouden tusschen Lepar en de groote eilanden Banka en Biliton. Het aantal vaartuigen, waarover zij beschikken, wordt geschat op 150; het kleinste daarvan kan ongeveer 15 pikol lading innemen. De Sekah's staan onder het toezicht van een hoofd met den titel van Demang, die eene bezoldiging van 10 gulden per maand geniet, en die o.m. belast is met de regeling van de gemeentediensten, welke zij, evenals de Maleiers, vervullen.

Slechts bij uitzondering heeft een Sekah eene woning aan den vasten wal. De Demang doet tevens dienst als onder-havenmeester. Het aantal woningen op het eiland bedraagt ongeveer 200.

Het eiland is verdeeld in 2 afdeelingen, met name Poeloe Poengoe en Penoetoek, ieder onder een kamponghoofd. De Maleiers op den vasten wal houden

zich bezig met de vischvangst, met de inzameling van boschproducten als hars, rotan enz., en met den aanplant van klapperboomen, waarvan 't aantal vruchtdragenden thans 25000 bedraagt. Het vruchtvleesch van den klappernoot wordt gedroogd en als copra in den handel gebracht.

Op het geheele eiland is slechts één Chineesch handelaar, met name Y a p S o e n. Alles wat het eiland oplevert wordt nagenoeg alleen aan hem geleverd. Hij heeft den durf zoo veel geld aan de bevolking voor te schieten als verlangd wordt, echter onder verband van de levering der producten aan hem, een stand van zaken welke door de bevolking als hoogst practisch wordt beschouwd en waarmede zij dan ook zeer is ingenomen.

De producten van het eiland zijn copra, gezouten visch, sirih pine, tripang, hars, rotan enz., en worden door Y a p S o e n met vaartuigen verscheept naar de eilanden Banka en Billiton en aldaar op de markten verkocht.

De door Y a p S o e n gemaakte winst is niet bijzonder groot en om die reden heeft hij thans het plan opgevat zijne handelswaren naar de markt te Singapore te zenden. Aangezien dit plan bezwaarlijk met Inlandsche vaartuigen kan plaats vinden, heeft hij de hulp ten deze ingeroepen van den agent der K o n. P a k e t v a a r t M i j. op Banka en van dezen gedaan gekregen, dat de stoomschepen dier maatschappij op de reizen naar Singapore ook Lepar aandoen. De handelsreizigers zullen daarvan dan gebruik kunnen maken en de brieven medenemen.

Ter voorkoming van schade voor de regeering, zou het wel zaak zijn een persoon op Lepar aan te wijzen, die de belangen van den postdienst zou kunnen behartigen, voor welke functie de Demang zeker in aanmerking zou kunnen komen en tevens voorzieningen te nemen voor een contrôle op het vervoer, door een Inlandsch opziener van de recherche op het eiland te plaatsen.

De Kon. Paketvaart Mij. zal hare belangen dan zeker wel door een agent willen doen behartigen, waardoor eene regeling zou zijn getroffen, die aan alle partijen zou voldoen. Natuurlijk is het niet te verwachten dat al dadelijk volle ladingen zullen worden ingenomen, doch door regelmatig het eiland aan te doen en dit geruimen tijd vol te houden. kan een gezonde toestand in het leven worden geroepen, zal de handel toenemen en daaraan onder contrôle zekere richting worden gegeven.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Generaal Homer Lee. Aan de hand van de C h i n a-P r e s s, deelt de D j a w a-T e n g a h van 8 Maart no 57 eenige bijzonderheden mede omtrent de ernstige ziekte (hemorrhage), waaraan generaal H o m e r L e e, de bekende adviseur in militaire zaken van D r. S u n Y a t S e n, te Nanking lijdende is. Deze ziekte moet uitloopen op algeheele blindheid van den patiënt en ongeneeslijk zijn.

Toen de toestand plotseling verergerde vertrok Dr. H. F r e s s o n van Shanghai naar Nanking en kwam na onderzoek tot de overtuiging, dat verandering van klimaat en van werkkring de oorzaak van den ernstigen toestand der zieke was.

Dr. S u n Y a t S e n toonde veel belangstelling aan den patiënt en bezocht hem persoonlijk. Het was hem duidelijk aan te zien, dat hij zeer onder den indruk was van het lijden van zijn adviseur.

Het dragen der haarvlecht door de Chineezen in de Federated Malay States (Malakka). Volgens mededeeling in de P e m b e r i t a B e t a w i van 14 Maart 1912 no. 62, heeft het gouvernement van de Federated Malay States op groote schaal met hulp van aanplakbiljetten laten bekend maken dat het ten allen tijde bescherming zal verleenen aan die Chineezen, die de haarvlecht wenschen te dragen. Ook zij die gedwongen werden zich van dien haartooi te ontdoen en de haarvlecht weder wenschen te dragen kunnen op de hulp van de politie rekenen.

Het al dan niet dragen van de haarvlecht schijnt voor de Chineezen nog altijd een even moeilijke kwestie te zijn, als toen vóór de vestiging der republiek bovenstaand te berge rijzen van dit lichaamsdeel door P u n c h werd afgebeeld.

Over de uitbreiding van het Christendom onder de Chineezen. In de S i n a r B o r n e o van 6 Maart 1912 no. 19 wordt het ten sterkste afgekeurd, dat de Republikeinsche regeering in China schijnt aan te sturen op eene uitbreiding van het Christendom onder de Chineezen en zulks tegen den wensch van de groote menigte in. Terwijl de Europeanen en Mohamedanen, waarheen zij ook trekken, hun godsdienst getrouw blijven, hetgeen wijst op een trouwe liefde en gehechtheid aan hunne instellingen, zeden en gewoonten, gaat de Chineesche Regeering, naar het schijnt, juist het tegenovergestelde doen, en in strijd handelen met het streven, dat de Jong-Chineesche partij beoogt, n.l. een door alle nationaliteiten geëerbiedigd China in het leven te roepen.

Want het lijdt toch geen twijfel of een verzaking van den eeuwen ouden godsdienst door de Chineezen moet China prijs geven aan de geringschatting van allen, die aan hun godsdienst hechten.

Verder vervolgt de schrijver:

In de Residentie Zuider- en Westerafdeeling van Borneo, treft men een paar duizend Chineezen aan, waaronder enkelen die den Christelijken godsdienst belijden.

Zij gingen daartoe over uit eigenbelang, hoofdzakelijk, omdat zij op die wijze zich meenden te kunnen verzekeren van den steun der zendelingen, zij brachten zich echter persoonlijk in een twijfelachtige positie in hun eigen maatschappij. In de oogen van de landgenooten hebben die Chineesche Christenen geen waarde en door de Europeanen worden zij niettegenstaande den overgang tot hun godsdienst, toch ook niet als gelijken of als Europeanen beschouwd. Sterft een Christen-Chinees en worden op den dag degrafenis bidstonden gehouden, dan geschiedt dit door de familieleden van den overledene, geheel op Chineesche wijze.

Hieruit blijkt, naar schrijvers meening, voldoende dat de groote menigte de Christianiseering niet op prijs stelt en zich blijft hechten aan den 24 eeuwen bestaanden godsdienst, die hen steeds heeft bevredigd en aan miljoenen zielen tot troost heeft gestrekt. Niettegenstaande dat feit, moedigt de Chineesche Regeering de Christelijke begineelen aan, waar-

FEUILLETON.

Grootvorst Boris van Rusland op de bouwvallen van den Boroboedoer en van de Parambanan-vlakte.

(*Vervolg en slot*).

De flauwe aardigheid werd echter goed opgenomen, als passend bij de opgewekte stemming, waarin wij allen verkeerden, maar van mijn eerste les in het Russisch heb ik geen woord onthouden.

Juist om twaalf uur waren we weder in het Jogjasche hotel terug en bracht een der krachtwagens mij naar huis.

Ik had den grootvorst van Paramanan verteld, en van de n. m. o. in wetenschappelijken zin nog meer belangwekkende graftempels, wier Boeddhistisch karakter door mijn geleerden Bataviasche tegenstander echter geloochend of minstens niet erkend werd.

Om half vier stond de ijlwagen weder vóór mijn huis en een kwartier later reden we naar die bouwvallen in de Paramban-an-vlakte, wier ontgraving van onder den hen gezamelijk bedekkenden puinheuvel in 1889 en 1890 door mij, als voorzitter van onze niet ambtelijke archaeologische vereeniging ontworpen was.

In een vierspannig voertuig rijdt men daarover ruim een uur. Met krachtwagens gaat dat vlugger, hoewel ten koste van eenige kippenlevens.

In minder dan een half uur stonden we voor het gesloten ijzeren hek, dat om den t j a n d i K a l a s s a n opgericht is, om na Nieuwjaar de geen entrée betalende bezoekers tegen te houden.

En de slotvoogd was niet te vinden.

We stegen dus weder in en reden, zonder ook het klooster S a r i aan te doen, dat wel even onbereikbaar kon zijn, naar ons hoofddoel, de Paramban-an-tempelgroep, door.

Ook die bouwvallen werden vluchtig en dus slechts gedeeltelijk beklommen, maar toch nog kalm genoeg om mij gelegenheid te geven mijn reisgenooten op de door mij gevonden Boeddhistische karakterkenmerken te wijzen; op de vele onverbeterlijk gesti-

toe o.m. ook de maatregel van de invoering van het Christelijk kalender-jaar moet worden gerekend. Dergelijke hoogst gewichtige veranderingen tegen den zin van miljoenen zielen, moet verdeeldheid onder het volk en tot botsingen aanleiding geven met al de nadeelen daaraan verbonden en zullen, als de maatregel niet tactvol wordt geleid het ongewenscht optreden van de militaire macht nog noodzakelijk maken.

Wijziging van het pachttarief op de tambangans (= vaartuigen voor het personen en goederenvervoer) ter hoofdplaats Bandjermasin (Residentie Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo).

Nu de opiumpacht, de pandhuispacht en de speelpacht in Ned.-Indië zóódanig zijn gewijzigd, dat de Regeering die middelen in eigen beheer heeft genomen of licentiestelsel heeft ingevoerd, vindt J o h n K o s o n g in de S i n a r B o r n e o van 15 Maart j.l. no. 22, het tijdstip aangebroken om het pachttarief op de tambangans ter hoofdplaats Bandjermasin te herzien.

Het vroegere tarief bedroeg één cent per persoon voor het gebruik maken van de overvaart en ƒ 3 per vaartuig en per maand van den schuitenvoerder. Dit laatste bedrag is thans ƒ 4 per maand en schijnt zeer bezwarend te zijn voor de t a m b a n g-voerders, die per dag bij ontwikkeling van de grootste activiteit, niet meer dan ƒ 1 of ƒ 30 per maand kunnen verdienen. Van deze ƒ 30 gaan af: ƒ 4 voor den pachter; ƒ 6 prauwhuur; ƒ 10 voor voeding van 2 personen: ƒ 2 voor andere onkosten; of te samen ƒ 22, zoodat ƒ 8 per maand ter verdeeling tusschen de twee roeiers overblijft, d. i. ƒ 4 per persoon, waarvan men onmogelijk met een gezin kan rondkomen.

Het pachtgebied strekt zich uit van de monding der Martapoera-rivier tot aan het recherche-kantoor, terwijl in het met de Regeering gesloten contract wel een vast tarief voor de overvaarten is vastgesteld — n.l. ƒ 0.01 cent per persoon — doch niet voor de vaartuigen.

Wanneer de Regeering den pachter verplichtte ook voor deze vaartuigen een vastgesteld tarief te aanvaarden en dan in milderen zin dan hetgeen nu voor het vervoer betaald wordt, dan zou zulk een maatregel in de hoogste mate door de bevolking worden gewaardeerd en tevens het gebedel van de t a m b a g a n-voerders bij de passagiers worde voorkomen, zooals thans plaats vindt. Ook zou bij deze gelegenheid de vraag kunnen worden overwogen of vaartuigen met lading van elders komende en met lading terugkeerende en derhalve geen personen vervoerende, ter hoofdplaats verplicht zijn 4 gulden per vaartuig aan den pachter te betalen.

De regeling van dit onderwerp schijnt noodzakelijk. Voor de regeering brengt het geen kosten mee en de bevolking zou er gelukkig mee zijn.

De haven van Dilly (Portug. Timor.)

Een berglandschap van Portugeesch Timor.

De Timor-kwestie.

D e S t a n d a a r d van 8 dezer schrijft hierover o. m.:

„Verkoop van koloniaal bezit wordt in Portugal niet met ingenomenheid begroet. Zelfs Timor staat men liefst niet voor geld af.

Dit nu is te verstaan.

Heel iets anders ware het daarentegen, om Portugeesch Timor uit te ruilen voor een eiland, waar men alleen heer en meester kon zijn. De moeilijkheid op Timor zit in het optreden van twee koloniale mogendheden op éénzelfde eiland. Wij hebben er grooter landbezit dan Portugal, maar veel scheelt het inwonerstal niet. Portugal's stuk telt 200.000 inwoners, het onze 308.600, al is ons territoir bijna tweemaal zoo groot.

Dit denkbeeld van uitruiling is indertijd reeds door wijlen den heer Fransen van de Putte ter sprake gebracht, en het heeft stellig veel, waardoor het zich aanbeveelt.

De vraag zou maar zijn, of er een goed ruil-object ware te vinden.

Van Vreemde Koloniën.

FRANSCHE KOLONIËN.

Als een Juni-dag van dit jaar ten onzent, wisselen in M a r o k k o's p o l i t i e k regen en zon, onweer en heldere lucht af. Na de vreugde van het gesloten tractaat, de onlusten, die, door ernstige, treurige feiten in Fez ingezet, spoedig over het geheele land uitgebreid waren. Generaal Lyautey slechts door groot machtsvertoon tot de hoofdstad doorgedrongen, was er weldra ingesloten. Uit Madrid kwam een bericht van een inname van Fez door de rebellen, waarbij de generaal zelf als slachtoffer zou gevallen zijn. Dit gerucht bleek geheel uit de lucht gegrepen, kolonel Gouraud wist met zijn vliegende kolonnes, van 8 compagnieën, den toestand weer voldoende te beheerschen, om de overmacht van Fr. te bevestigen nog vóórdat de versterking aangekomen is, die in der haast in het moederland in gereedheid wordt gebracht. Ja, de reis van den Sultan naar Babad, in gezelschap van den resident Regnault, is zelfs tot uitvoering kunnen komen, al moest zij onder sterk geleide geschieden. Of Moelei Hafid naar Fez zal terugkeeren? Zelf heeft hij er blijkbaar niet veel lust in. Frankrijk zou vermoedelijk wel willen toegeven aan den wensch van Z. H. om afstand te doen van den troon, maar er zijn nu nog te veel complicaties om ook die van een nieuwen Sultan, met voor- en tegenstanders,

leerde b o d h i-boomen, symbolen van den vijgenboom, waaronder Siddharta, Kapilawastoe's koningszoon, de Boeddha-waardigheid verkreeg; op de tallooze bidschellen, die de Fransch-Indische generaal de Beylié a b s o l u m e n t b o u d h i q u e noemde; op de als Bodhisattwa's voorgestelde Hindoe-goden en de Boeddhistische o e r n a op het voorhoofd van minstens 3 dezer beelden; op de enkele onder het puin der kleinere t j a n d i's gevonden voetstukken zonder afvoertuit voor het offerwater, zooals die wèl voor Boeddhistische, maar niet voor godenbeelden gediend hadden; en ten slotte op de vele onmiskenbare s i k r a-vormige ornamentale dahob's, die we onder het puin gevonden hadden, en waarvan er nog 2 op hun oorspronkelijke standplaatsen op den kleineren bouwval tegenover den Brahma-tjandi staan. Op het d a g o b-vormige juweel, dat op de lotusbloemen van menigen Bodhisattwa troont. wees ik niet. Daartoe ontbrak mij de tijd.

Ook dezen bezoekers trof het feit, dat de hoogverheven beeldwerken van deze bouwvallen veel nog beter afgewerkt zijn dan die van den ouderen Boroboedoer.

Vóór zonsondergang waren we weder thuis, allen naar ik vertrouw, hoogst voldaan. Ik, voor mij, dankbaar voor een aangenamen dag, een prettige afwisseling in mijn eentonig leven. 't Was voor de eerste maal, dat ik op één dag de bouwvallen èn van Parabanan èn van de Progovallei beklommen had, wat alleen door het gebruik van krachtwagens mogelijk geworden is. Maar ook voor de eerste maal, dat ik na tal van jaren over de nieuwe Progo-brug heb kunnen rijden en de tijdroovende s a s a g-vaart over die rivier ontgaan.

Toen ik eenige maanden later, in gezelschap van drie zeer bereisde Engelsche dames, mij van Buitenzorg aanbevolen, weder naar den Boroboedoer reed, ging dat ook weer voor het eerst sedert de groote uitbarsting van den Merapi in 1872 dus sedert bijna 40 jaren! over den nieuwen weg en de nieuwe stevige steenen brug over de kali Pabélan, de „in den dood meesleepende bergstroom", die in dat jaar door den nog enkele jaren aanhoudenden ladoevloed weggesleept werd.

Dr. I. GRONEMAN.

D j o c d j a c a r t a.

erbij te gaan voegen. Generaal Lyantey koestert zich dan ook geenszins voldaan in den zonneschijn; hij waarschuwt dat de toestand blijvende voorzichtigheid vergt.”

ALGERIË.

Bij de opening van de *délégations financières* houdt de gouverneur-generaal elk jaar een rede. Aan die, welke de heer Lutaud den 9en Mei j.l. heeft uitgesproken ontleenen wij het volgende:

„Algerië verkeert in een zeer bloeienden toestand. Het steeds toenemend aantal bezoekers is vol bewondering, de statistieken geven de cijfers om aan te toonen, dat die indruk een gerechtvaardigde is. De omzet bereikte in 1911: 1 milliard 145 millioen francs, hetgeen een vermeerdering van 57 millioen geeft vergeleken bij 1910. De ontvangsten der spoorwegen waren 6 millioen meer dan het vorige jaar.

Deze vooruitgang is niet alleen materiëel, hij gaat natuurlijk samen met moreele verbetering. Er is een nieuwe geest geschapen; overal heerscht een vertrouwen, dat aanstekelijk is.

Een onvermijdelijk gevolg is, zegt de G.-G., een uitbreiding van de uitgaven der openbare bemoeienis: openbare werken, post, telegraaf, scheepvaart, kustdienst, onderwijs. Voor het lager onderwijs zullen groote offers gebracht moeten worden, daardoor moet de Fransche geest op de Europ. bevolking blijven inwerken, terwijl voor het onderwijs der inboorlingen nog veel meer te doen is, wil men dit ook gelijken tred laten houden met de vorderingen van dezen tijd. Voor hen is bovendien aan technisch en beroeps-onderwijs te denken, waarvoor een commissie een onderzoek instelt. Haar rapport wordt spoedig verwacht.

Veel geld zal noodig zijn om het spoorwegnet uit te breiden, om de verdere ontginning van terreinen aan te moedigen, waarvoor soms dorpen gesticht moeten worden. De G.-G. noemt vermeerdering van belasting onvermijdelijk, en vraagt, om te beginnen, een successierecht en een belasting op den niet-bebouwden eigendom.

Ziedaar, zijn kijk op het jongste verleden en op de naaste toekomst der kolonie.

***

De twee-mogendheden standaard, die Groot-Brittanië als grondslag voor zijn vloot laat gelden, schijnt Frankrijk ook toe te willen passen, maar dan alleen voor de *suprematie in de Middellandsche zee.* Aan de *Matin* ontleenen wij de volgende cijfers: Tegenover de 9 slagschepen van Oostenrijk en Italië, heeft Frankr. in de Middellandsche zee er 12, en tegenover hun 6 groote kruisers kan het er 7 stellen. Torpedo-vernielers kunnen O. en I. maar 16, Frankrijk 36 in actie brengen. In 1916 zullen O. en I. 10 nieuwe oorlogsschepen hebben, Fr. zal dan in de Middell. zee 11 behouden. De supprematie vergt een meerderheid, die niet van een toeval of ongeluk afhankelijk is, daarom dringt de Matin nog op vlootversterking aan.

Opvallend is hoe nòch Engeland, nòch Frankrijk rust blijken te vinden bij hun aangenomen standaard en hoe zij, door de entente cordiale, het geloof steun geven, van een niet onwaarschijnlijk samengaan als de nood aan de man mocht komen. Groot-Brittanië moet dan de meerdere van Duitschland blijven, Fr. die van de twee andere leden van het midden-Europeesch driemanschap.

Zal er niet een tijd komen, dat voor de scheepsmachten in de wateren van Oost-Azië ook vlootstandaards in rekening gebracht worden? Wanneer het daar ooit mocht komen tot een zoodanige toenadering tusschen Japan en China, dat deze het „Azië voor de Aziaten” als leuze aannemen, dan zal het zelfbehoud der koloniale mogendheden, als zoodanig, de vreemde mogendheden, die bezittingen in het verre oosten te beschermen hebben, er toe kunnen brengen voor een vereende vloot te zorgen, die als waarborg kan gelden voor de ontwikkeling der koloniën, naar de inzichten van het moederland. *Ligt in die lijn ook niet een plicht voor Nederland, afgescheiden van de rechtstreeksche verdediging tegen een eventueelen aanval op onze koloniën?*

BRITSCHE KOLONIËN.

't Bestuur van Rhodesia. Er is een beweging merkbaar om aan de ingezetenen, die niet tot de Chartered Comp. behooren, een grooter aandeel te geven van vertegenwoordiging in den Wetgevenden raad. Deze raad heeft thans den besturenden ambtenaar tot voorzitter en telt 7 leden van de Ch. Comp. en 7 aangewezen door de ingeschreven kiezers.

De beweging hier bedoeld streeft er naar Rhodesia een bestuur te bezorgen zooals dat der Britsche kroon-koloniën. Mochten hiertegen, o.a. door de rechten, die de Ch. Comp. bezit, vooralsnog te groote bezwaren bestaan, dan zou het ledental van den Wetg. raad op 21 te brengen zijn, waarvan slechts 7 door de Ch. Comp. aan te wijzen. In verder verschiet ziet men Rhodesia dan deel uitmaken van de Unie van Zuid-Afrika.

***

Bij de voorziening in *werkkrachten* voor *Zuid-Afrika* blijven twee stroomingen tegen elkander ingaan. Meer handen en ondernemende werkers zijn noodig, maar de Aziaten wil men er uit houden en er zelfs uit dringen. Zoo is de algemeene opvatting; maar het is niet gemakkelijk haar in toepassing te brengen. De administratieve maatregelen, die de Aziaten moeten afschrikken of belemmeren, blijken niet veel uit te werken, en voor het maken van een wettelijk verbod zijn de termen bezwaarlijk te vinden. Er is in Azië op meer dan een punt overbevolking, daar hoort men van den roep om werkers in Zuid-Afrika, en waar honger tot wegwijzer wordt, wordt uit zwakte kracht tot willen, uit onvermogen kracht tot volhouden geboren. Zoo blijft een overheveling gaande, al komen de Zuid-Afrikanen in verzet er tegen.

CHINA.

De Chinees, meer dan de Chineesche regeering, toont al sterker en openlijker een afkeer van elke bemoeienis van den blanke met de zaken van het Rijk van het Midden. Daar teekent zich een klove tusschen het gele en het blanke ras, die voor de toekomst te denken geeft, en die voor de koloniën waar beide rassen groote belangen hebben nog bijzondere beteekenis krijgen.

Het Exchange-nieuwsagentschap verneemt uit Tientsin, dat in de provincie Tsjetsjoean de volksopwinding tegen de voorgenomen internationale leening met den dag toeneemt. De gegriefdheid van het volk over de leeningsvoorwaarden is nog dieper en feller dan indertijd de volksopwinding in Tsjetsjoean was tegen de plannen voor het aanleggen van spoorwegen in die provincie met Europ. geld, en onder Europ. controle. Men herinnert zich, dat de pogingen van het vroegere Chineesche bewind, om dat volksverzet in Tsjetsjoean tegen den spoorwegaanleg door buitenlanders te fnuiken, de eerste aanleiding is geweest, tot het uitbreken van den opstand, die een eind heeft gemaakt aan de macht der dynastie en die aan China de Republiek heeft gebracht. Ook thans ziet het er in Tsjetsjoean weer somber uit.

EEN KOLONIE VAN JAPAN IN AMERIKA.

Eenigen tijd geleden bracht het bericht, dat Japan het oog had gevestigd op een stuk gronds bij de Magdalena-baai, en de Mexicaansche regeering niet ongenegen zou zijn tot onderhandelingen, onrust in Amerika, waar een zoo flagrant ingaan tegen de Monroe-leer bij voorbaat hevige protesten uitlokte. De gemoederen kwamen tot rust toen president Taft en secretaris van staat Knox eenerzijds en de Japansche regeering harerzijds verklaarden, dat voor dit gerucht geen grond bestond, het was ontstaan doordien aan Japanners rechten waren verleend om de visscherij langs een gedeelte van de westkust van Mexiko uit te oefenen, rechten, die echter ook voor andere nationaliteiten waren gegund.

Thans heeft echter de Amerikaansche Senaat te Washington het noodig geacht een kleine enquête-commissie te benoemen, om een onderzoek in te stellen naar de beweerde door Japan in het werk gestelde pogingen. Dit optreden, dat wantrouwen uitspreekt èn ten opzichte van Japan èn ten opzichte van Mexiko, staat misschien in verband met een nieuw gerucht, volgens welk de Mexik. opstandelingen geldelijken steun uit Japan ontvangen, tegen de toezegging tot concessie aan de Japanners, indien het gelukt de tegenwoordige regeering uit het zadel te lichten.

CUBA.

Amerika is, zooals wij verwachtten, overgegaan tot het aan wal zetten van troepen in Cuba.

Het besluit om oorlogsschepen te zenden was het gevolg van een bespreking van den staatssecretaris Knox en president Taft met den voorzitter van den Guantanamo West-spoorweg op Cuba, die den toestand langs die lijn als hoogst bedenkelijk voorstelde. De vierde divisie, bestaande uit vier groote slagschepen, is naar de Cub. wateren gezonden, onder vice-admiraal Usher. 450 mariniers landden, onder kolonel Lucas, bij Deseopunt, vanwaar zij oprukten tot bescherming van de Guantanamo-lijn. Ook op andere punten zijn afdeelingen mariniers aan wal gegaan. Naar verluidt, zou het reeds tot een treffen tusschen de Amerik. landingsafdeeling en de opstandelingen gekomen zijn.

Bovendien heeft Amerika Cuba beschikking gegeven over 5000 geweren en 1.000.000 pakjes muni-

tie, om bewakers van plantages en vrijwilligers te bewapenen.

Van de zijde der Cub. regeering had men zich een geregelde militaire actie voorgenomen, maar de moeilijkheden waarop de troepen in het bergterrein stuiten, nog vermeerderd door de regens, hebben hiervan doen afzien. President Gomez wil nu het gebied, waar de negers de baas spelen, met troepen overstroomen, die er den kleinen oorlog zullen voeren. Dit is vermoedelijk goed ingezien, mits die kleine oorlog dan stelselmatig en onder bekwame leiders, zonder noodelooze gruwelen, worde gevoerd.

OVERZICHT van het aantal toeristen in den Nederlandsch-Indischen Archipel gedurende de jaren 1909, 1910, 1911 en 1912.

MAANDEN.	JAREN.			
	1909	1910	1911	1912
Januari	71	140	449	476
Februari	129	126	394	487
Maart	103	177	249	378
April	91	96	207	
Mei	65	109	168	
Juni	86	109	290	
Juli	82	175	315	
Augustus	78	168	173	
September	56	163	205	
October	65	202	189	
November	63	212	224	
December	118	259	406	
Totaal	1007	1936	3269	

Deze getallen zijn ontleend aan een statistiek van de Vereen. Toeristenverkeer en duiden het minimum aan.

Oost= en West=Indisch Literatuur=overzicht.

Vragen van den Dag.

De heer Fr. Oudschans Dentz geeft in het Juni-Nummer van „Vragen van den Dag" een historisch overzicht van Britsch Guyana, dat eertijds tot Nederland behoorde.

Wij zullen den schr. in zijn geschiedkundige beschouwingen niet volgen, doch ons bepalen tot het weergeven van het slot van het interessante artikel dat een kijkje geeft op het heden.

„Britsch Guyana, thans de meest bloeiende der Engelsche West-Indische koloniën (de inkomsten bedroegen in 1908 547.293 pd.st. en de uitgaven slechts 520.046, zoodat er een batig saldo was en geen subsidie van het moederland) heeft in de country of Demerara 20, Berbice 27, Essequibo 24 dorpen of vlekken en telde 1 Januari 1909 ruim 300.000 inwoners, terwijl Georgetown ruim 60.000 en New-Amsterdam 9114 inwoners had. Onder die dorpen komen voor in Demerara: Beter Verwachting, Vreed en Hoop, Den Amstel, Klein-Pouderoyen, Goed Fortuin; in Berbice: Kort Beraad, De Kinderen, Standvastigheid; in Essequibo: Vergenoegen, Huis 't Dieren, Zeelandia, Amsterdam.

De uitvoer in 1908, die 1.215.408 Doll. bedroeg, bestond uit: suiker, balata, hout, vee, huiden, cacao, kolanoten, houtskool, goud, diamanten, stijfsel bananen, visch, meel, rubber, rijst, katoen, kokosnoten enz. De publieke schuld dezer kolonie was 919.320 pd.st. aan leeningen op 31 Maart 1908, waar van 799.320 pd.st. voor publieke werken en 120 duizend pd.st. voor immigratie-doeleinden besteed was. Britsch Guyana — in tegenstelling met Suriname — bloeit en behoeft niet door het moederland te worden gesubsidieërd, maar had integendeel een overschot van ruim 3 1/3 ton in het jaar 1908."

De schr. gelooft niet, dat er vele betrekkingen bestaan tusschen Nederland en Demerara en zegt: „Pogingen om er zich in verbinding te stellen, met de aldaar wonende Nederlanders of Surinamers, teneinde het geheel vergeten Holland in zijn over de wereld voortstuwende kracht der laatste decennia ook daar te doen herleven en er bekend te maken, dat er een algemeen Nederlandsch Verbond bestaat, dat in één band vereenigt alle Nederlanders en hunne afstammelingen, in één woord, alle zonen van den Dietschen stam, waar ze zich ter wereld ook bevinden, is, meen ik nimmer beproefd."

De heer O. D. besluit: „Dat het verlorene worde herwonnen is — het spreekt van zelf — buitengesloten, maar dat er banden zijn, die dienen nauwer te worden aangehaald, is m. i. onafwijsbare plicht!"

De Tenggereezen.

Het jongste Nr. der „Bandera Wolanda" (uitg. van N. J. Boon te Amsterdam) bevat een opstel over de Tenggereezen, waaraan het volgende is ontleend:

Toen de Islam op Java de zegepraal behaalde, waren er onder de toenmalige bewoners velen, die dezen nieuwen godsdienst niet wilden omhelzen. Ze trokken naar de toen nog onbewoonde streek van het Tenggergebergte (gelegen op de grenzen der residenties Pasoeroean en Probolinggo), om aan het geloof hunner voorvaderen, de vereering van Brahma, Vishnoe en Siwa, getrouw te kunnen blijven. Hoezeer zij aan de zeden en gewoonten hunner voorouders gehecht zijn, blijkt wel uit het feit, dat zij daar nog altijd trouw aan zijn gebleven; nòch de Arabische, nòch de Westersche beschaving heeft op deze oorspronkelijke Javanen eenigen invloed uitgeoefend, steeds zijn zij hetzelfde gebleven, hetgeen zij vóór de komst der Arabieren waren. Hun aantal zal thans ongeveer 7000 bedragen; zij bezitten tempels nòch scholen, alleen in de huizen hebben zij beelden waaraan zij offeren en die gedeeltelijk hun talrijke Dewa's of godheden en gedeeltelijk hun voorouders voorstellen. Door het geheele gemis aan onderwijs zijn zij dom en bijgeloovig, en weten geen verklaring te geven van de oude gebruiken, die zij uit gewoonte volgen. Aan diefstal of andere misdaden maken de Tenggereezen zich niet schuldig; zij leven met hunne huisdieren, waartoe behalve buffels, paarden en geiten, nog honden, katten en hoenders kunnen gerekend worden, rustig en vreedzaam op een hoogte van 4—6000 voet boven den zeespiegel, zonder eenige behoefte te gevoelen aan de genoegens van het benedenland, met welks bewoners zij zich zoo weinig mogelijk inlaten. Behalve mais, planten zij slechts aardappelen en verscheidene andere soorten Europeesche groenten, voornamelijk kool en uien, waarvoor zij in het benedenland aan den voet van het gebergte, rijst, kokosolie en andere benoodigdheden inruilen.

Aan de verplichtingen jegens het Gouvernement, voldoen de Tenggereezen geregeld en zij mengen zich nimmer in eenige twisten of geschillen, weshalve men hun dan ook de vrijheid laat hunne huishoudelijke belangen en bijzondere instellingen naar eigen goedvinden te regelen.

Een praatje over tijgers.

In de drie laatste nummers van de „Java-Post, Weekblad voor Ned.-Indië" schrijft Pr. Jonckbloet een zeer lezenswaardig opstel over tijgers op Java vooral in verband met het bijgeloof der Inlanders.

Aangaande den tijger, voorn.l. den koningstijger, heerschen onder de Inlanders allerlei bijgeloovige denkbeelden, zegt schr.; ze beschouwen hem als een soort van hooger wezen. Bijna nooit zullen zij spreken van den tijger zonder meer, doch nagenoeg altijd wordt hij „Toewan Matjan" geheeten. Die eerbiedsbetuigingen geschieden om 't dier te vleien, en goedgunstig te stemmen, waarbij de leer der zielsverheffing een sterken invloed uitoefent. Zij gelooven stellig, dat de ziel van sommige overledenen in den koningstijger huist, en dat in zijne gedaante misschien een of andere hunner voorvaderen de wouden doorwandelt. Zelfs tot de nog levenden strekt somtijds die gedachte zich uit. Immers ook de leer der metamorphose of gedaante-verwisseling wordt door hen gehuldigd; en ontelbaar is 't aantal dergenen, die overtuigd zijn dat menschen zich in tijgers kunnen veranderen. Overdag loopt zoo iemand, volgens hunne naïeve opvatting als gewone Javaan rond en verricht zijne werkzaamheden; des nachts dwaalt hij in het gebergte als tijger.

De schr. toont verder uit een door Dr. Radjiman in het Indisch Genootschap gehouden rede aan dat het volstrekt niet de onontwikkelde Javanen zijn die ten deze zoo denken. Deze in ontwikkeling hoog staande Javaan zeide o.m.: „Boosheid bijv. uit zich in roodheid op het gelaat en versnelde ademhaling; schrik en angst in bleekheid, enz. Indien dus een bepaalde zielegewaarwording een bepaalde uitdrukking geeft in het lichaam, zal diezelfde gewaarwording, meerdere keeren in ons opgewekt, een blijvende lichaamsvervorming veroorzaken. Evenzoo moeten wij aannemen, dat gelijksoortige gewaarwordingen steeds gelijksoortige reacties verwekken. Nu dan is het ook begrijpelijk, waarom een mensch die niets anders doet dan dieren dooden, bij zijn overgang een tijger wordt. De tijger toch is 't we-

zen, dat eveneens niets anders doet dan jacht maken op andere dieren."

Het heeft Pastoor Jonckbloet ten zeerste verwonderd, dat in de debatten „door geen enkele der aanwezige deftige heeren aanmerking werd gemaakt op die logica van den dompigen bodem." Of, vraagt hij: „Mag ik ter eere van het hooge gezelschap veronderstellen, dat hoffelijkheid jegens Dr. Radjiman, den eersten Javaan, die sedert de oprichting van het Indisch Genootschap ten aanhoore der leden het woord voerde, den geleerden heeren het zwijgen oplegde?"

Wonderbaar, bespottelijk zelfs noemt schr. het, dat ook Europeanen, vooral in Indië geborenen, het bijgeloof der Inlanders aangaande den tijger soms deelen. Te Trenggalek, in het Kedirische, zat een bijzonder groot exemplaar koningstijger ten vermake des volks, opgesloten in een hok, tamelijk primitief uit klapperstammen vervaardigd. „Toen ik hem, uit nieuwsgierigheid, ten jare 1894, eens ging kijken, bemerkte ik dat bij den ingang melatis (bloemen) gestrooid lagen, dat er op pisangblaren rijst met kerri geplaatst was, dat de palen der kooi op menige plaats met boreh, d. i. heiligen verf, bestreken waren. Op mijn vraag wat zulks te beduiden had, antwoordde mij een bestuursman, dat die tijger als heilig door de bevolking werd vereerd; dat men hem de kracht toeschreef van sommige ziekten, voornamelijk kiespijn, te kunnen genezen, dat daarom de Inlanders hem offers aanboden en dat zelfs Europeanen bedevaarten naar het beest ondernamen, verre bedevaarten soms, om genezing te verkrijgen van hunne ziekten."

Roeping van Holland als Koloniale Mogendheid.

De heer F. Fokkens schreef in de „Nederlander" een reeks artikelen — thans in brochurevorm afzonderlijk verschenen — over de „Roeping van Holland als koloniale mogendheid ten aanzien der Vredesbeweging".

De schrijver wijst er op, dat in de koloniale politiek van Nederland in den laatsten tijd een geheele ommekeer is gekomen. Werden die koloniën vroeger geëxploiteerd ten bate van het moederland alleen, thans volgt men een politiek, die uitsluitend het welzijn der bevolking beoogt, een e t h i s c h e i n b o o r l i n g e n p o l i t i e k. Een dergelijk streven valt ook in andere koloniën waar te nemen.

Uit den aard der zaak is het een proces dat langzaam vordert, veel tijd zal vereischen, evenals veel geduld en veel arbeid, dewelke echter niet onderbroken mag worden of in andere handen komen en vooral niet in handen eener natie, die door hare bijzondere begrippen van moraliteit en beschaving vooralsnog ongeschikt moet worden geacht andere volken op te voeden en tot ontwikkeling te brengen ook wijl haar daartoe de noodige geoefendheid ontbreekt.

Men voelt dat de schr. hier op China en Japan doelt, doch op het eerste rijk in de eerste plaats.

Een gemeenschappelijk optreden van alle Westersche koloniseerende mogendheden tegen dit „gele gevaar" acht hij, in het belang der inboorlingen, plicht en stelt voor: „de inboorlingen politiek tot een punt van internationale bespreking en regeling te maken, waartoe op gezette tijden de verschillende koloniale mogendheden hunne officieele vertegenwoordigers doen vergaderen."

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 23: Mededeelingen van 't Proefstation voor thee, No. 12 en 13, besproken door Dr. A. W. Nanninga. — 28ste Raadsvergadering van het Koloniaal Museum. — Duitsche bemoeienissen inzake katoen, door Dr. J. Dekker. — Mededeelingen van het proefstation voor tabak, No. 4, door P. Hondius Jzn. — Veeteelt in Centraal-Amerika, door J. Alberts. — Kultuurberichten (Suikerkultuur om en bij Bandjar. — Koffiekultuur en woeste gronden. — De koffiekultuur in Malang. — Rubber in het Malangsche. — Een bodemcongres op Java). — Kleine mededeelingen (Tentoonstelling Semarang 1913. Enz.) — Verkeerswezen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

***

Ten slotte nog eenige bijdragen over Indië in de daarbij vermelde periodieken:

Beschouwingen over de opleiding van geologen in Nederland en het geologisch onderzoek van Nederl.-Indië, door H. G. Jonker. (De Ingenieur 8 Juni.)

Veeteelt op Java en Madoera. Regeeringsbemoeienis en Regeeringszaak, door W. de Keizer. (Koloniaal Tijdschrift. Juni 1912.)

De uitwijking van Portugeesche onderdanen naar ons gebied op Timor. (Ibid.)

De doodsteek voor de decentralisatie, door M. van Geuns. (Weekblad voor Indië, 5 Mei 1912.)

Een belangrijke zaak. (Het Inlandsch onderwijs (slot). (Ibid.)

Het afscheid van den directeur van het Gymnasium Willem III, Mr. J. Luyten (m. portr.) (Ibid.)

De ambachtsschool van Larantoeka, door J. Hansates. (Berichten van den Sint Claverbond 1912. No. II.)

Iets over de cholera te Semarang, door J. J. Hoevenaars. (Ibid.)

Reizen op West-Soemba, door D. K. Wielenga. (De Macedoniër. 1 Juni 1912.)

Kan een Regent Christen worden? door J. Verhoeven. (Ibid.)

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 15 Mei 1912; De Locotief t/m 14 Mei; Het Soer. Handelsblad idem; De Sumatrapost t/m 17 Mei; De Sumatrabode t/m 15 Mei; Tjahaja Sumatra t/m 13 Mei; De Indische Mercuur no. 24; Weekblad voor Indië no. 4; De Banier no. 19; Kort Verslag Tweede Kamer der St.-Gen.; Handelsberichten van het Ministerie v. Landbouw; Wittekruisblad no. 10.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dag. Bestuur der Vereeniging:

Jaarlijksche Algemeene Vergadering van de Vereeniging „Oost en West" op **Vrijdag den 5den Juli 1912**, 's nam. ten **2½ ure**, in het gebouw van de Afdeeling 's-Gravenhage, **Laan van Meerdervoort 187**, aldaar.

Punten van Behandeling:

1. Opening.
2. Notulen der vorige Jaarvergadering. (Zie H e t K o l o n i a a l W e e k b l a d van Donderdag 20 Juli 1911 No. 29.)
3. Het Verslag der Vereeniging over het jaar 1911. (Zie K o l. W e e k b l a d e n 1912 Nos. 10, 11 en 12.)
4. Het Jaarverslag der Studie-Commissie over 1911. (Zie H e t K o l o n i a a l W e e k b l a d 1912 No. 19.)
5. Het Jaarverslag van het Informatie-bureau over 1911. (Zie H e t K o l o n i a a l W e e k b l a d 1912. No. 20.)
6. Rekening en Verantwoording van het geldelijk beheer over het jaar 1911.)
7. Begrooting 1913.
8. Benoeming van leden in de Commissie tot onderzoek van de Rekening en Verantwoording over het jaar 1912.
9. Voorziening in de vacatures van het Hoofdbestuur.
   Aan de beurt van aftreding zijn de navolgende leden, die herkiesbaar zijn:
   a. Amsterdam: M r. H. S m e e n g e (die zich n i e t herkiesbaar stelt.)
   b. Apeldoorn: J. H. C a l m e y e r.
   c. Breda: J. C. v a n R e y n.
   d. Nijmegen: F. E. L u i t j e s.
   De candidaten van het Hoofdbestuur zijn:
   a. Amsterdam: E. A. H. v a n d e r H e i d e en M r. J. W. S. S i k m a n.
   b. Apeldoorn: J. H. C a l m e y e r en G. K o l d e w i j n.
   c. Breda: J. C. v a n R e y n en E. G. A. T a e n z e r.
   d. Nijmegen: F. E. L u i t j e s en D. G. J. B e y e n s.
10. Voorstellen van het Hoofdbestuur.
    a. Verzoek om instemming met het in de Hoofdbestuurs Vergadering van 13 April 1912, sub IV, uitgesproken denkbeeld om de gelden van personen, die *f* 100 ineens hebben gestort en dus ten allen tijde lid der Vereeniging blijven, te kapitaliseeren en rentegevend te maken, zoomede het aangesproken legaat-Post weder op te voeren tot *f* 5000.
    b. Goed te keuren, dat door het Dagelijksch Bestuur *f* 300 ter beschikking is gesteld ten behoeve van de Tentoonstelling van Kunstnijverheid en Volkskunst te Dordrecht. (Zie H.B. Vergadering 13/4—12—IX*d*.)
11. Onderwerpen voorgebracht door de Afdeelingsbesturen:
    Nijmegen: De inningskosten verbonden aan het ophalen der contributies moeten voor 1/3 deel uit de kas van het Hoofdbestuur worden betaald.
12. Mededeelingen met betrekking tot:
    a. het Informatie-Bureau.
    b. de in Nederland studeerende jongelieden afkomstig uit Oost- en West-Indië.
    c. de Regeeringssubsidie.
    d. H e t K o l o n i a a l W e e k b l a d.
    e. Tentoonstellingen.
13. Hetgeen verder ter tafel zal worden gebracht.

E. VAN ASSEN, Secretaris.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 309, 's-Gravenhage,	Maleisch, Javaansch, Soendasch, Atjehsch.	gediplomeerd.
A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	Javaansch.	
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage,	Maleisch.	
W. F. H. EPKE, v. Slingelandtstr. 151, 's-Hage,	Javaansch.	

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het **Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, **Reinkenstraat No. 56.**

Acht dames en één heer voor pianolessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch Duitsch of Maleisch.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H.-acte heeft.

Een juffrouw, oud 26 j., P. G., wenscht als kinderjuffrouw naar Indië te gaan, was reeds 2 jaar te Batavia als zoodanig werkzaam.

Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Vijf jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië.

Twee geg. Ond.-Officieren O.-I. L., waarvan één is gedipl. ziekenverpleger, voor eenig administratiewerk, geldinkasseeren, magazijnmeester.

Eene Dame voor zanglessen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Eene Dame voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Twee geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Een heer voor muzieklessen.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Twee bekwame linnennaaisters, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 nuur.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indie voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

Beschikbaar voor de reis naar Indië vier zeebaboes.

Eene officiersweduwe voor assistentie of besturing van eene huishouding.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in **LAAN v. MEERDERVOORT 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wensch Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST" en zijne contributie te bepalen op

Handteekening: *Woonplaats:*